

Op 1 september organiseert de Evangelische Alliantie haar tweede symposium voor leidinggevendenden in gemeenten en kerken. Thema is ditmaal *de mantel der liefde* – over het doorzien en oplossen (en voorkomen) van conflicten. Psycholoog Mark Becking zal de hoofdlezing verzorgen. Voor *idea* schreef hij een warming-up.

De mantel der liefde – conflictbeheersing in de gemeente

Binnen heel wat gemeenten rommelt het. Ik ervaar dat niet alleen door de hulpvragen waarmee vooral evangelische gemeenten mij benaderen, ook hoor en lees ik het over andere kerken. Je zou kunnen concluderen, dat predikanten, voorgangers, oudsten en andere leiders in toenemende mate geconfronteerd worden met hun onkunde op het gebied van effectief communiceren, gebrek aan coachingsvaardigheden, et cetera.

Historisch gezien heeft de kerk de psychologie – niet geheel ten onrechte – buiten haar muren gehouden. Het theocratisch besturen van gemeentes rechtvaardigde lange tijd een *top down* wijze van de gemeente aansturen, waardoor er geen noodzaak leek te bestaan om zich in deze terreinen te verdiepen en te bekwalmen. Gemeenteleden en lekenleiders gaan tegenwoordig in hun seculiere baan door

zoveel coaching en training heen, dat zij de achtergebleven stijl van leidinggeven in hun kerk steeds moeilijker kunnen accepteren. En dan beginnen meestal ondergronds ergernissen te spelen, die steeds vaker leiden tot onoplosbare conflicten.

Wanneer een conflict speelt worden er, vaak op een erg laat moment, wijze adviseurs bijgesleept, maar deze achtenswaardige seniors adviseren vooral op bestuurlijk en organisatorisch vlak.

Conflicten

Wat adviseurs meestal niet kunnen is als procesbegeleider intensief onderzoeken (en begeleiden) waar op zielsniveau de fricties zijn ontstaan en hoe die te doorbreken zijn. Want daar wringt meestal de schoen. Om dat te kunnen moet je snel psychologisch inzicht hebben in de blinde vlekken bij de sleutelfiguren die elkaar niet meer kunnen bereiken.

In de afgelopen jaren, waarin ik pionierend bezig ben om iets aan deze nood in gemeenten te doen, heb ik diverse conflict-scenario's mee gemaakt:

a) Allereerst zijn er gemeentes, die door een grote crisis zijn heengegaan, waarbij het grootste deel van het kader de gemeente reeds heeft verlaten op het moment dat men de hulpvraag stelt. Omdat de leiding te lang kritische geluiden van deze mensen heeft afgedaan als een negatieve en/of disloyale houding, zijn kernleden, dikwijls moedeloos geworden en vertrokken. De tragiek is dat de overgeblevenen zich aan elkaar vasthouden op basis van misplaatste loyaliteit en niet in staat zijn tot een kritische zelfanalyse.

Meestal krikt het overgebleven leiderschap zich bovendien op door de schuld bij de weglopers te leggen en stroopt het de mouwen op om verder te gaan zonder

veel geleerd te hebben van waarom zaken misgegaan zijn.

b) Ik heb ook kleine gemeentes begeleid, waarbij de leidinggevendenden elkaar onderling zo vaak gekwetst hadden, dat wanneer ik dat bespreekbaar probeerde te maken, een beerput van onderdrukte boosheid, verdriet et cetera aangeboord werd. In dit soort situaties is door intensieve begeleiding veel te bereiken door het vergroten van zelfinzicht en door belijden en vergeving zoeken bij het kruis van Christus. Soms heeft men het echter allemaal te lang zonder coaching moeten doorworstelen, waardoor de *spirit* ontbreekt om een positieve doorstart te maken.

c) Grotere gemeentes met een uitgesproken visie om te groeien, verslikken zich nogal eens in hun te grote ambitie. Hier vind je leiders die bijna mana-

gers geworden zijn en teveel doorslaan in hun expansiedrang. De toestroom van nieuwe leden/bekeerlingen kan bij dit soort gemeentes niet goed opgevangen worden door het zittend kader. Zij zijn immers dikwijls onvoldoende pastoraal en bijbels getraind om de nood, die nieuwe leden met zich meenemen, bekwaam te kunnen opvangen. In dit soort situaties laten veel leiders oververmoeid hun taken los.

Aandacht voor de ziel

Een grote gemene deler, die ik in veel gemeentes aantref is de neiging om als gemeente te taakgericht te worden. Een omvorming naar leiding geven vanuit 'zoonschap' is mijns inziens noodzakelijk. Dit betekent dat gemeenteleden vanuit een meer coachende benadering uitgedaagd worden om na te denken over welke (ziels-) belemmeringen hen ervan weerhouden om zich voor een taak of bediening in te gaan zetten. Om dit effectief te doen zullen de (bege)leiders moeten leren aan te sluiten op waar de ander qua ontwikkelingsfase en blokkades zit.

De kerk van vandaag heeft professionele christelijke adviseurs/trainers nodig, die het (leken-)leiderschap op diverse terreinen van de gemeente kunnen ondersteunen en toerusten. De neiging om te lang alles zelf te willen doen als goedbedoelende leken, leidt in veel gevallen tot vastlopen, teleurstelling vanwege het uitblijven van resultaten et cetera. In wezen speelt hier soms ook een stuk hoogmoed en trots bij de leiding van de gemeente, waar afscheid van genomen moet worden.

Er is te lang geen aandacht voor het terrein van de ziel geweest. Preken, bijbels onderwijs en trainingen zullen minder abstract geestelijk en meer praktisch aandacht moeten besteden aan hoe 'ziels' wij christenen

omgaan met onze bijbelse opdracht (een term ontleend aan Watchman Nee).

Met name is het essentieel het inzicht te bevorderen hoe je vanuit verwonding, verkeerde drijfveren en ander vermijdingsgedrag niet vanuit de Geest maar vanuit je ziel leeft.

Om daar verandering in te brengen is het mijns inziens nodig dat predikanten, oudsten en leiders eerst zelf durven te onderkennen hoe deze zielse manieren van gedragen en reageren bij henzelf functioneren. Op deze wijze komen leiders eerst zelf door een stuk karaktergroei heen, waardoor ze veel bewuster dan daarvoor verkeerde zielse gedragingen leren herkennen en willen vernieuwen door Gods genade.

Het actief stimuleren van 'wordt hervormd door de vernieuwing van uw denken' kan op deze wijze breed binnen het leiderschap tot stand gebracht worden.

Worden leiders binnen de gemeente meer toerusters met coachingsvaardigheden, dan zal het niveau binnen celgroepen, muziekteams en andere bedieningen snel aan kwaliteit winnen.

Mark Becking

Psycholoog en als senior coach actief voor bedrijven en organisaties, daarnaast adviseert hij diverse kerken en gemeenten

EA-symposium De mantel der liefde
1 september 2006, 16.00-20.00 uur

Lezing en gesprek met drs. Mark Becking

Vier workshops, waaronder mediation en gedragscodes.

Plaats: regio Utrecht

Meer info volgt binnenkort; zie ook www.ea.nl

Voetgangerslicht

Als ik bij de zebra kom, springt het voetgangerslicht op rood. De hele stroom mensen waar ik onderdeel van ben, komt tot stilstand. Een man links van mij tast met ogen en vingers de paal af, die tussen ons in staat. Hij is duidelijk op zoek naar een knop om in te drukken. Maar helaas: geen knop. Je kunt 'het systeem' niet laten weten, dat je naar de overkant wilt. Je moet geduldig afwachten, tot het licht volgens een ijzeren regelmaat weer op groen springt. Dat duurt menigeen te lang, en terwijl het rode mannetje nog stokstijf oplicht, is de mensenstroom allang weer in beweging.

Bij mezelf merk ik, dat ik ook graag zo'n knop indruk. Je hebt dan tenminste invloed op de gang van zaken. En je weet zeker, dat je niet vergeten wordt. Want ja... wie zegt dat 'het systeem' betrouwbaar is? Ik merk dat ik meer geneigd ben om gehoorzaam te wachten op groen, als er een knop is. Hoe ongenaakbaarder 'het systeem', hoe meer ik mijn eigen gang ga.

Voor veel mensen is God ook zo'n ongenaakbaar, onpersoonlijk 'systeem'. Als er al een God is, dan is Hij een soort Energiestroom, een Kracht, een Oerbron.

Wat indrukwekkend dat de Bijbel ons een andere God schildert. Hij geeft ons gelegenheid om een 'knop in te drukken', om contact te zoeken door het gebed. En Hij wil ook op ons reageren.

We zouden veel vaker mensen moeten uitdagen om te bidden. Mensen die nog niet geloven. Het gewoon aanbevelen: 'Doe maar! En kijk dan uit naar wat er gebeurt! Nee, God reageert niet als een automaat. Hij doet misschien wel iets heel onverwachts. Maar leg je vragen maar bij Hem neer.' Spannend en verrassend wat er dan gebeurt. Ik heb meer dan eens meegeemaakt dat iemand dan bijzondere dingen ondervond, en zich vervolgens meldde bij een Oriëntatiecursus christelijk geloof.

Gelukkig, er is een knop. Gebruik 'm!

René van Loon

Hervormd predikant te Capelle aan den IJssel en bestuurslid Evangelische Alliantie

